
Plan van aanpak
Onderzoek naar de
verduurzaming van de logistiek
in de gemeente Maastricht

---

19 juni 2023

Rekenkamer Maastricht

Samenstelling:

De heer drs. Ton Dreuw RC (voorzitter wnd.)

De heer drs. Paul Janssen RA

Mevrouw drs. Rieneke van Zutphen

Mevrouw ir. Jolanda de Kreij

Mevrouw mr. M. van Kimmenaede

Secretaris:

Mevrouw M. Heesbeen

Secretariaat:

P/a Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Email: secretariaat@rekenkamermaastricht.nl

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	1
2. Onderwerpkeuze binnen het klimaatbeleid	1
3. Doelstelling	3
4. Vraagstelling	3
5. Normenkader	4
6. Pilot-aanpak	5
7. Onderzoeksproces	6
8. Tijdsbeslag en capaciteit	6
Bijlage 1. Overzicht van de beleidsdocumenten op het gebied van klimaatbeleid van de gemeente Maastricht	7

1. Aanleiding

Door de toename van broeikasgassen in de lucht stijgt de temperatuur op aarde. Deze klimaatverandering heeft grote gevolgen voor mens, natuur en milieu. Klimaatbeleid is daarom een actueel thema dat hoog op de agenda staat bij alle overheidslagen.

In het landelijke klimaatakkoord dat op 28-6-2019 door het kabinet is gepresenteerd, is beschreven welke maatregelen worden getroffen om de uitstoot van broeikasgassen tegen te gaan¹. Deze maatregelen zijn gespreid over sectoren waarbinnen de maatregelen de komende 10 jaar en in de jaren daarna moeten worden uitgevoerd om de klimaatdoelen te halen. Deze sectoren zijn: gebouwde omgeving, landbouw en landgebruik, elektriciteit, industrie en mobiliteit.

De gemeente Maastricht heeft in het Coalitieakkoord 2022-2025 de ambitie geformuleerd om in 2030 een klimaatneutrale gemeentelijke organisatie en in 2050 een klimaatneutrale stad te zijn. De gemeente heeft acties geformuleerd die onderverdeeld zijn naar klimaatmitigatie en klimaatadaptatie. Een toelichting hier op is te vinden in bijlage 1. Deze bijlage bevat een overzicht van de beleidsdocumenten op het gebied van klimaatbeleid die de gemeente Maastricht in de afgelopen jaren heeft vastgesteld.

Geconstateerd kan worden dat er een veelheid aan beleidsdocumenten beschikbaar is. Dit aantal maakt direct duidelijk dat klimaatbeleid veelomvattend en complex is. Het college staat voor de uitdagende opgave om al deze maatregelen tot uitvoering te brengen en tegelijkertijd de raad op het afgesproken detailniveau te informeren over de voortgang van de (deel)opgaven.

2. Onderwerpkeuze binnen het klimaatbeleid

Bij de bespreking van de onderzoeksagenda 2023 met de commissie Begroting en Verantwoording bleek het onderwerp 'Klimaatbeleid' dat was opgenomen in de lijst van onderzoeksvoorstellen van de rekenkamer, de belangstelling te hebben van de raadsleden, maar was er nog geen sprake van een specifieke focus voor een bepaald aspect daarvan.

In voorliggend plan van aanpak (PvA) kiest de rekenkamer voor één van de vijf pijlers van het Nationaal Klimaatakkoord, namelijk de *mobilititeit* en daarbinnen *de verduurzaming van de logistiek*. De keuze voor dit subthema Verduurzaming logistiek, is ingegeven door de waarde die een veilig, gezond, bereikbaar en aantrekkelijk stadscentrum heeft voor de burgers van

---

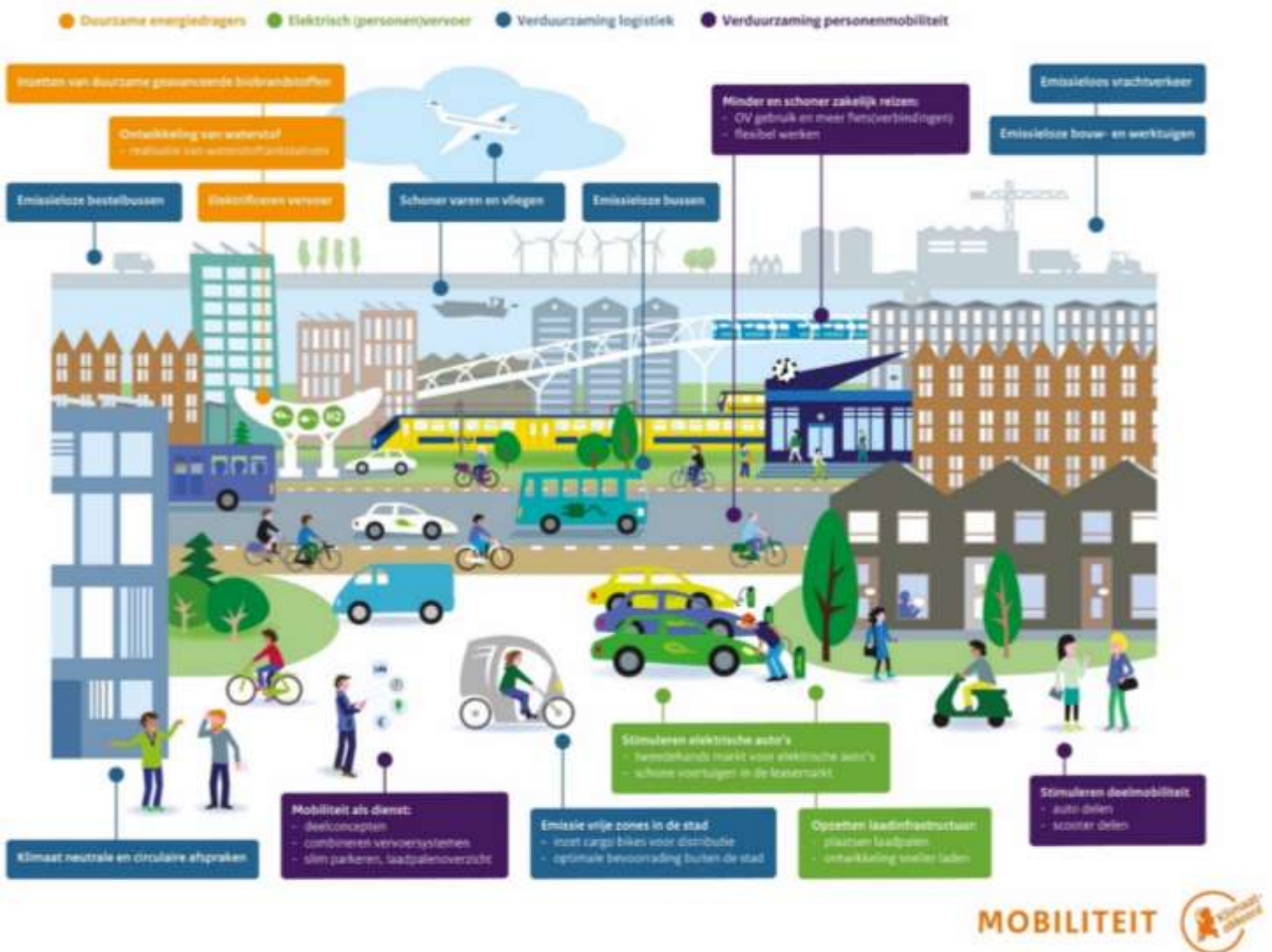
¹ [Het Akkoord | Klimaatakkoord](#)

Maastricht en tevens het belang dat duurzame logistiek heeft voor de economische vitaliteit van een toekomstbestendige stad. Tenslotte heeft het thema luchtkwaliteit en bereikbaarheid al langer de aandacht van het stadsbestuur waardoor het mogelijk is om onderzoek te doen naar de doeltreffendheid van het gevoerde beleid.

De pijler mobiliteit en het subthema Verduurzaming logistiek

De pijler mobiliteit in de volle breedte is weergegeven in onderstaande infographic met de volgende onderdelen:

- Duurzame energiedragers (geel)
- Elektrisch (personen)vervoer (groen)
- Verduurzaming logistiek (blauw)
- Verduurzaming personenmobiliteit (paars)

Afbakening onderzoek en werkwijze op hoofdlijnen

Recent (mei 2023) heeft de Wethouder Mobiliteit, Stadsbeheer, Duurzaamheid en Hospitality, een geactualiseerde versie van het "Spoorboekje Verbeteren Luchtkwaliteit en Bereikbaarheid Maastricht" aan de raad toegestuurd ².

² [RIB - Spoorboekje Verbeteren luchtkwaliteit en bereikbaarheid Maastricht.pdf \(parlaeus.nl\)](#)

Dit spoorboekje bevat een overzicht van de maatregelen die in Maastricht op korte en lange termijn zijn genomen om de luchtkwaliteit en de bereikbaarheid te verbeteren. De maatregelen die de verduurzaming van de logistiek beogen, maken hiervan onderdeel uit.

De rekenkamer neemt de inhoud van dit 'Spoorboekje' als startpunt voor haar onderzoek en selecteert daaruit die maatregelen die betrekking hebben op de verduurzaming van de logistiek. Voor deze maatregelen (of een nog nader te bepalen selectie hieruit) zullen de onderzoeksvragen worden beantwoord. Daarbij wordt het onderzoek opgepakt vanaf de start van het beleidsvormingsproces dat heeft geleid tot het gemeentelijk beleid dat ten grondslag heeft gelegen aan de betreffende maatregel. Hierdoor kan de onderzoeksperiode per maatregel verschillend zijn. De rekenkamer zal ook onderzoeken welke eventuele beleidsalternatieven zijn besproken met de raad en met welke argumentatie deze zijn verworpen.

De rekenkamer verwacht dat de analyse van de geselecteerde maatregelen samen een beeld geeft van de doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid op het gebied van de verduurzaming van de stadslogistiek tot nu toe en van de vertaling die de gemeente Maastricht heeft gemaakt van de afspraken over de verduurzaming van de logistiek in het Klimaatakkoord.

Disclaimer

De rekenkamer hecht er aan om te benadrukken dat zij de effectiviteit van het beleid *niet* zal toetsen in de vorm van zelf uit te voeren metingen van bijvoorbeeld de CO₂-reductie of de verbetering van de luchtkwaliteit voor andere klimaatgerelateerde stoffen. Dit valt buiten haar bereik en competenties. De rekenkamer zal wel nagaan hoe *de gemeente zelf* de doelrealisatie inzichtelijk maakt, bijvoorbeeld op basis van luchtkwaliteitsmetingen, het volgen van afgeleide parameters of op andere wijze.

3. Doelstelling

De rekenkamer beoogt met dit onderzoek inzicht te geven in de wijze waarop de gemeente Maastricht de gewenste verduurzaming van de logistiek heeft vertaald in gemeentelijk beleid, of de gestelde lokale doelen zijn gehaald en hoe de raad hierover, in onderlinge samenhang, is geïnformeerd.

Ook heeft de rekenkamer de intentie om op basis van dit onderzoek aanbevelingen te formuleren die de raad kunnen ondersteunen bij het beoordelen en volgen van andere maatregelen in het kader van klimaatbeleid.

4. Vraagstelling

De hoofdvraag van het onderzoek luidt:

Is het beleid van de gemeente Maastricht op het terrein van de verduurzaming van de logistiek in de afgelopen jaren doeltreffend geweest?

Deelvragen zijn:

1. Hoe heeft de gemeente met haar lokale beleid invulling gegeven aan de verduurzaming van de logistiek?
2. Zijn de gemeentelijke doelen voor verduurzaming van de logistiek SMART geformuleerd?
3. Is inzichtelijk hoe de geselecteerde maatregelen uit het Spoorboekje bijdragen aan de doelen én zijn de kosten hiervan inzichtelijk gemaakt?

4. Hoe is de (samenhang in de) voortgang (inhoudelijk en financieel) van de geselecteerde maatregelen uit het Spoorboekje gemonitord?
5. In hoeverre zijn de geselecteerde maatregelen uit het Spoorboekje binnen de afgesproken termijnen en binnen de beschikbare middelen uitgevoerd?
6. Hoe sluiten de geselecteerde maatregelen uit het Spoorboekje aan bij de ambities van het landelijke klimaatakkoord voor de verduurzaming van de logistiek?
7. Welke afspraken zijn gemaakt over informatievoorziening (moment, vorm, inhoud, financiën) aan de raad en zijn deze nageleefd?

5. Normenkader

Onderstaand is een richtinggevende set van normen beschreven die de rekenkamer wil hanteren bij het beantwoorden van de onderzoeksvraag. Gaandeweg het onderzoek kan voortschrijdend inzicht op basis van tot dan toe vergaarde nadere informatie, ertoe leiden dat het normenkader wordt bijgesteld op basis van nieuw verkregen inzichten.

	Onderzoeksvraag	Norm
1a	Hoe heeft de gemeente met haar lokale beleid invulling gegeven aan de verduurzaming van de logistiek?	Er is een overzichtelijke en samenhangende set aan maatregelen voor de verduurzaming van de logistiek beschikbaar.
1b		Per maatregel is een eenduidig beleidskader beschikbaar
1c		Eventuele beleidsalternatieven zijn beargumenteerd verworpen.
2	Zijn de gemeentelijke doelen voor verduurzaming van de logistiek SMART geformuleerd?	Er is per maatregel een eenduidige definitie, een nulmeting, een streefwaarde en een termijn vastgesteld
3a	Is inzichtelijk hoe de geselecteerde maatregelen uit het Spoorboekje bijdragen aan de doelen én zijn de kosten hiervan inzichtelijk gemaakt?	Er bestaat inzicht in de bijdrage van de afzonderlijke maatregelen aan de gemeentelijke (klimaat)doelen
3b		De gemeente heeft de bereikte resultaten inzichtelijk gemaakt, bijvoorbeeld op basis van luchtkwaliteitsmetingen, het volgen van afgeleide parameters of op andere wijze.
3c		Er bestaat per maatregel inzicht in de geraamde kosten van deze maatregel.
3d		De samenhang van de afzonderlijke maatregelen en kosten, in relatie tot de beoogde doelen, is eenvoudig navolgbaar.
4a	Hoe is de (samenhang in de) voortgang (inhoudelijk en financieel) van de geselecteerde maatregelen uit het Spoorboekje gemonitord?	Er is een (mijlpalen)planning en begroting per maatregel, waarin ook rekening is gehouden met structurele activiteiten en kosten ná realisatie van de doelen.

	Onderzoeksvraag	Norm
4b		Periodiek wordt de voortgang per maatregel vastgesteld, zowel inhoudelijk als financieel en worden mogelijke risicofactoren geïnventariseerd en bijgesteld.
4c		Inhoudelijke en financiële bijsturing is gedocumenteerd.
5a	In hoeverre zijn de geselecteerde maatregelen uit het Spoorboekje binnen de afgesproken termijnen en binnen de beschikbare middelen uitgevoerd?	De maatregelen zijn binnen de afgesproken termijn uitgevoerd.
5b		De besteding van de middelen is in overeenstemming met de beschikbare middelen uit de begroting.
6	Hoe sluiten de geselecteerde maatregelen uit het Spoorboekje aan bij de ambities van het landelijke klimaatakkoord voor de verduurzaming van de logistiek?	De doelstellingen van de maatregelen sluiten aan bij de ambities van het landelijke klimaatakkoord.
7a	Welke afspraken zijn gemaakt over informatievoorziening (moment, vorm, inhoud, financiën) aan de raad en zijn deze nageleefd?	Er zijn afspraken met de raad over detailniveau en frequentie van de informatievoorziening over de verduurzaming van de logistiek in Maastricht.
7b		De informatie aan de raad voldoet aan de gemaakte afspraken en is tijdig, volledig en logisch samenhangend.
7c		De informatie biedt voldoende basis om eventueel bij te kunnen sturen.

6. Pilot-aanpak

Gebruikelijk is dat de rekenkamer haar voorgenomen onderzoekagenda bespreekt met de commissie B&V. Op 30 januari 2023 is de onderzoeksagenda 2023 van de rekenkamer besproken in deze commissie en is het voornemen van een onderzoek naar het klimaatbeleid aan de orde geweest. De rekenkamer heeft dit vervolgens uitgewerkt in voorliggend plan van aanpak.

Tijdens de leermodule 'samenspel commissie B&V en rekenkamer' op 8 mei 2023 is door de commissie B&V, in aanwezigheid van een vertegenwoordiging van de rekenkamer, van gedachten gewisseld over de wijze waarop raad en rekenkamer zo goed mogelijk 'aansluiting met elkaar' kunnen houden, zowel bij het signaleren van actuele ontwikkelingen, als bij het uitwerken van mogelijke onderwerpen van onderzoek én tijdens het uitvoeren van een onderzoek.

De rekenkamer heeft na afloop van de leermodule bij de voorzitter van de commissie B&V gesondeerd of voorliggend PVA, bij wijze van pilot, besproken zou kunnen worden in de commissie B&V (of met een afvaardiging uit deze commissie). Dit om, met respect voor de onafhankelijke rol van de rekenkamer, samen te verkennen of de beantwoording van de geformuleerde onderzoeksvragen meerwaarde oplevert voor de raad.

Aan de hand van de ervaringen met deze pilot zal worden gezien of deze werkwijze meerwaarde heeft en of en op welke deze dan in bredere zin kan worden geïmplementeerd.

7. Onderzoeksproces

Na de geschetste stap van sondering van het PvA met de commissie B&V (of met een afvaardiging uit deze commissie), wordt het plan van aanpak besproken met de portefeuillehouder en gemeentesecretaris. Ook de voorziene bijdrage van het ambtelijk apparaat aan het onderzoek is dan onderwerp van gesprek.

Vervolgens vraagt de rekenkamer informatie over alle informatie over de verduurzaming van de logistiek op, waarmee de onderzoeksvragen kunnen worden beantwoord. Resterende vragen of onduidelijkheden worden in een gesprek met betrokken ambtenaren aan de orde gesteld.

De feitelijke bevindingen van de rekenkamer worden beschreven in een nota van bevindingen. Deze nota van bevindingen wordt voorgelegd aan de gemeentesecretaris voor een verificatie van deze feitelijke bevindingen

Na verwerking van de ambtelijke reactie op de nota van bevindingen, zal deze aangevuld worden met conclusies en aanbevelingen, leidend tot een eindrapport. Dit rapport van de rekenkamer wordt vervolgens integraal voorgelegd aan het college van B en W met het verzoek een bestuurlijke reactie op de conclusies en aanbevelingen te formuleren.

Dit eindrapport van de rekenkamer, aangevuld met de integrale bestuurlijke reactie van het college van B en W, zal worden aangeboden aan de gemeenteraad van Maastricht. Op verzoek van de raad kan de rekenkamer een toelichting geven in een raadsvergadering of een domeinvergadering.

8. Tijdsbeslag en capaciteit

Als indicatie voor dit onderzoek kan het volgende worden aangehouden:

Stap		Planning
1	Opzet plan van aanpak (30 uren)	Juni 2023
2	Pilot verkenning met (afvaardiging uit) commissie B&V	Juni 2023
3	Document- en literatuurstudie (60 uren)	Juni/okt 2023
4	Vraaggesprekken (10 uren)	Oktober 2023
5	Nota van bevindingen (40 uren)	November 2023
6	Verwerken ambtelijke reactie (10 uren)	December 2023
7	Eindrapport, verwerken bestuurlijke reactie, aanbieding raad (40 uren)	Januari 2024
	Totaal raming: 190 uren	Doorlooptijd 8 maanden incl. zomerreces

Bijlage 1. Overzicht van de beleidsdocumenten op het gebied van klimaatbeleid van de gemeente Maastricht

Klimaatmitigatie en klimaatadaptatie

De aarde warmt op en het klimaat verandert. Klimaatadaptatie is het voorbereiden op de effecten van klimaatverandering en de omgeving daarop aanpassen. Klimaatmitigatie is het tegengaan van een verdere klimaatverandering. Dat betekent: bij mitigatie wil je een situatie voorkomen die je mogelijk niet kunt beheersen en bij adaptatie wil je een situatie beheersen die je niet kunt voorkomen.

De volgende kaderstellende, klimaatgerelateerde, documenten zijn door de raad van Maastricht vastgesteld:

Klimaatmitigatie:

1. De Regionale Energie Strategie (RES)³, vastgesteld in 2021, waarin de gemeente Maastricht afspraken heeft gemaakt voor het duurzaam opwekken van energie in de regio Maastricht & Heuvelland en ook specifiek voor de gemeente Maastricht.
2. Het Maastrichts Energie Akkoord (MEA)⁴, vastgesteld in 2018, en de daarbij horende Klimaatbegroting 2018-2022⁵. De gedachte van dit Maastrichts Energie Akkoord is dat er deelakkoorden worden gesloten binnen de actielijnen waar de grootste CO₂-uitstoot plaatsvindt: wonen, industrie, mobiliteit, gebiedsontwikkeling.
3. Transitievisie Warmte (TVW)⁶, vastgesteld in 2021, gericht op het verduurzamen en aardgasvrij maken van woningen.
4. Zero Emissie Stadslogistiek (ZES)⁷, vastgesteld in 2021, gericht op het vergroenen van het zakelijke verkeer in de binnenstad van Maastricht.

Klimaatadaptatie:

1. Waterprogramma 2023-2027⁸, vastgesteld in 2022, is gericht op het uitvoeren van de gemeentelijke watertaken vanuit de zorgplicht van de gemeente voor afvalwater, hemelwater en grondwater.
2. Klimaatadaptatiestrategie 2023-2027⁹, vastgesteld in 2022, is gericht op:
  - terugdringen van risico op wateroverlast en overstromingen in stedelijk gebied;
  - het hergebruiken, infiltreren, bergen (daar waar het valt) en afvoeren (naar daar waar het kan staan) van overtollig regenwater in bestaand stedelijk gebied;
  - het verminderen bestaande verharding en meer groen, inclusief bomen in de openbare ruimte;
  - tegengaan van hittestress en daaraan gekoppeld het vergroten van de biodiversiteit
3. Regionale klimaatadaptatiestrategie 2023-2027¹⁰, vastgesteld in 2022, is gericht op waterbeheersing in de regio.
4. Waterketenplan 2023-2027¹¹, vastgesteld in 2022, is gericht op de hele waterketen, d.w.z. de kringloop van het water voor en door menselijk gebruik.

---

³ [RES Zuid-Limburg](#)

⁴ [Samen op weg naar klimaatneutraal Maastricht \(energieakkoordmaastricht.nl\)](#)

⁵ [Klimaatbegroting 2018-2022](#)

⁶ [Transitievisie Warmte 1.0](#)

⁷ [Zero Emissie Stadslogistiek-kort](#)

⁸ [Waterprogramma Maastricht \(maastrichtbeleid.nl\)](#)

⁹ [Klimaatadaptatiestrategie Maastricht \(maastrichtbeleid.nl\)](#)

¹⁰ [Klimaatadaptatiestrategie Maas en Mergelland \(maastrichtbeleid.nl\)](#)

¹¹ [Waterketenplan Maas en Mergelland \(maastrichtbeleid.nl\)](#)